

Partizani in druge oborožene skupine, ki jih je med drugo svetovno vojno na Slovenskem organizirala Komunistična partija Slovenije, so med vojno ubili več kot 4.000 Slovencev.

Vpreženi so bili v strahotno revolucionarno morijo, njihove žrtve pa so še danes, šestdeset let po vojni, skrajno diskriminirane. Slovenska država je zavarovala le tiste, ki so bili na strani revolucije, in torej tudi mnogi med njimi zločinci, žrtve revolucije pa so še danes izobčene.

Vasja Majhen, sorodnik ene od žrtev, ki so jo med drugo svetovno vojno po nedolžnem (iz političnih razlogov) ubili partizani na Štajerskem, je na državni zbor naslovil os-

Zakon za zamolčane

nutek besedila zakona o žrtvah partizanskih pobojev. V njem uvodoma zapiše, da državni zbor Republike Slovenije, izhajajoč iz "temeljnih civilizacijskih načel, zlasti iz prepovedi odvzema življenja, spoštovanja sočloveka, njegovega dostojanstva in osebnosti ter pravil pravne države, mednarodnih dogovorov in pravil ravnanja v času vojne", sprejema ta zakon v opomin, da pripadniki slovenske vojske podobno kot v drugi svetovni vojni v prihodnje ne bi izvajali nasilja nad nedolžnimi (nič krivimi) osebami.

Spomenica

Skupaj z zakonom naj bi bila sprejeta tudi spomenica, s katero bi ugotovili, da pripadniki slovenske partizanske vojske niso imeli nobenega razumnega in stvarno opravičljivega razloga za nasilje in pobijanje nedolžnih oseb in soborcev v času druge svetovne vojne, kar je bilo v nasprotju s splošno priznanimi civilizacijskimi načeli, pravili pravne države, mednarodnimi konvencijami in prepovedjo mučenja in krutega ravnanja v času vojne. Z njo naj

bi obsodili nasilje slovenske partizanske vojske in poboje najmanj 4.098 nedolžnih oseb in soborcev zato, da ne bo dvoma, da je pobijanje nič krivih oseb med vojno, zlasti sonarodnjakov, neopravičljivo. Zadolžili bi tudi predsednika Republike Slovenije, da posmrtno odlikuje po krivem pobite osebe med drugo svetovno vojno s strani pripadnikov slovenske partizanske vojske in njihovih sodelavcev.

V osnutku zakona o žrtvah partizanskih pobojev so žrtve partizanskih pobojev opredeljene na naslednji način: "Žrtev partizanskih pobojev je državljan Republike Slovenije, ki je bil med drugo svetovno vojno izpostavljen nasilnim dejanjem ali prisilnim ukrepom slovenske partizanske vojske in njenih sodelavcev." Kot čas druge svetovne vojne je predlagano obdobje od 27. marca 1941 do 15. maja 1945.

Nasilno dejanje partizanske vojske je opredeljeno v drugem členu: "Pod nasilnim dejanjem partizanske vojske v obdobju druge svetovne vojne se razume vsako ravnanje v nasprotju s splošno priznanimi civiliza-

cijskimi načeli, pravili pravne države in mednarodnimi konvencijami, zlasti o zaščiti vseh oseb pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali kaznovanja ter vojnim pravom.

Poboj je nasilno dejanje pripadnikov slovenske partizanske vojske, s katerim so nič krivim osebam in udeležencem vojne v zunajsodnih postopkih odvzeli življenje."

Upravičenci do odškodnine so svojci pobitih oseb po določilih drugega poglavja zakona o dedovanju, brez omejitev o povečanju ali zmanjšanju dednega deleža.

Predlagana je tudi obveznost države, da ubite osebe s strani slovenske partizanske vojske v zunajsodnih postopkih posmrtno odlikujejo s častnim znakom svobode Republike Slovenije.

Pobite osebe se vpišejo v ustrezne matične knjige (državlansko, rojstno in knjigo umrlih). Na listini o podelitvi odlikovanja in na vseh izdanih listinah za pobitega svojca se obvezno pripiše "pobit s strani slovenske partizanske vojske". Na koncu predloga zakona je

dodanih tudi nekaj prehodnih in končnih določb, v katerih so opredeljene obveznosti državnih organov. Med njimi je takšna, ki govori o tem, da delavcem pristojnih služb ministrstva, ki ne izstavijo zahtevanih listin iz določil tega zakona, preneha delovno razmerje zaradi hujše kršitve delovnih obveznosti.

Razlogi za zakon

Predlagatelj za sprejetje tega zakona navaja naslednje razloge: "Po 3. odstavku 50. člena Ustave Republike Slovenije je žrtvam vojnega nasilja zagotovljeno posebno varstvo v skladu z zakonom. Tako varstvo pa ni zagotovljeno najmanj 4.098 pobitim osebam – žrtvam nasilja slovenske partizanske vojske v že sprejetih zakonih: zakonu o žrtvah vojnega nasilja (ZZVN) in v zakonu o popravni krivici (ZPKri) – ter njihovim svojcem. Zakonodajalec z zavestnim sprenevedanjem in sprevrčanjem zgodovinskih resnic grobo krši pravico posameznika do zakonske zveze in družine iz 53. člena URS in do svobodnega odločanja o rojstvih otrok iz 55. člena URS ter pravico do zasebne

lastnine in dedovanja iz 33. člena URS. Glede na navedeno, doslej n celovito zakonsko statusno opredelitev žrtev vojnega nasilja in povzročiteljev vojnega nasilja, se s predlaganim zakonom izničuje neenakost pred zakonom (14. člen URS) ter spodbujanje k neenakosti in nestrpnosti ter razpihovanje rasnega in drugih vrst sovraštva med državljani Republike Slovenije (63. člen URS).”

Med cilje in načela zakona je predlagatelj zapisal. “Temeljno načelo predlaganega zakona o žrtvah partizanskih pobojev (ZZPartP) je izenačitev žrtev vojnega nasilja, saj je bila država med vojno dolžna skrbeti za svoje državljane, ne pa jih pobijati zaradi ‘vaških zdrav’. V nobenem primeru pa ni imela pravice opustiti skrb za prevzete obveznosti, to je spoštovati splošno priznana civilizacijska načela, pravila pravne države, mednarodne konvencije ter tedaj veljavno vojno pravo.

Predlagani zakon zato določa, da je žrtev partizanskih pobojev (vojnega nasilja) oseba, ki so jo člani slovenske partizanske vojske pobili v času vojne zaradi političnih, rasnih, verskih in drugih osebnih razlogov sadiščnih pobijalcev.

“Pri poboju gre za odvzem življenja z mučenjem na okruten način, zato so med žrtve vojne upravičeno uvrščeni svojci pobitih, saj so po ustavi upravičeni do zadoščenja.”

Predlagatelj meni, da za izvedbo predlaganega zakona ne bodo potrebna dodatna finančna sredstva v proračunu. “Ta sredstva se bodo pridobila z ukinitvijo dotacij iz proračuna RS Zvezi združenj borcev NOV ter s prepovedjo občinam za izvedbo prireditev ob 60. obletnici osvoboditve, na katerih del ogorčene borčevske populacije s predsednikom ZZB na čelu razpihuje sovraštvo in nestrpnost med Slovenci.”

Obrazložitev zakona

Potrebno po tem zakonu je predlagatelj obrazložil z naslednjimi argumenti.

Z zakonom se bo odpravilo “načelo neenakega obravnavanja enakih dejanskih stanov brez razumnega in upravičenega stvarnega razloga, ki ga

Pivka

zagovarja varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek. Po tem njegovem stališču ima zakonodajalec pravico arbitrarno odločiti o ne/enakosti stanov in uzakoniti pravico do pobijanja v zunajsodnih postopkih.

Odpravlja se tudi načelo ustrežljivih sodnikov (tudi ustavnih – Janeza Čebulja, Cirila Ribičiča in Jožeta Tratnika), ki zakonodajalca niso opozorili na protiustavnost sprejetih zakonov o žrtvah vojnega nasilja in o popravi krivic.”

Čeprav so videli splošni interes za prostocarinske prodajalne, pa zaradi nepriznavanja splošnih civilizacijskih načel, pravil pravne države, mednarodnih konvencij ter vojnega prava niso priznali “splošnega interesa svojcem” žrtev partizanskih pobojev. V osnutku je zapisano, da je “največje neznanje prav pri sedanjem predsedniku ustavnega sodišča, ki za zunajsodni poboj nedolžnega državljana uporablja pojem usmrtilcev (ki pomeni izvršitev – nekoč – najvišje mogoče izrečene kazni: smrtne kazni, ki se je lahko izrekla le v primerih najhujših kaznivih dejanj).”

Neenak položaj žrtev

Predlagatelj na koncu navede morda še najmočnejši argument za ta zakon, saj z njim opozarja na ekscesnost našega sodstva, ki se kar naprej – kljub petnajstim letom demokracije, konca komunizma, ohranjanja revolucionarnih tradicij – tiči

v rdeči preteklosti. Zapisal je, da enako “neznanje (ali koruptivnost!) izpričuje tudi senat Vrhovnega sodišča Republike Slovenije v upravnem sporu za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja”, ki zavrnitev pritožbe otroka pobitega očeta utemeljuje z naslednjimi besedami: “Na drugačno odločitev v predmetni zadevi ne morejo vplivati tožnikove navedbe, da je bil tožnikov oče s strani partizanov po krivici in brez sojenja usmrčen (!), saj takega nasilnega dejanja kljub njegovi protipravnosti ni mogoče šteti za nasilje okupatorja oziroma njegovih sodelavcev v smislu ZZVN. V zvezi s pritožbenimi ugovori, da so določbe ZZVN krivične, ker spravljajo žrtve vojnega nasilja v neenak položaj (iz česar bi sledilo, da tožnik ugovarja, da so v nasprotju z ustavo Republike Slovenije), pa sodišče pripominja, da je tovrstna presoja v pristojnosti ustavnega sodišča.”

Čisto na koncu je predlagatelj osnutka zakona o žrtvah partizanskih pobojev h gornjemu dodal, da je k utemeljitvi senata Vrhovnega sodišča RS treba dodati le, da doslej še ni odprlo ustave RS, ki določa: “Če sodišče pri odločanju meni, da je zakon, ki bi ga moralo uporabiti, protiustaven, mora postopek prekiniti in začeti postopek pred ustavnim sodiščem.” (1. odst. 156. člena URS – postopek za presojo ustavnosti in zakonitosti)